

Svar

atvinnuvegaráðherra við fyrirspurn frá Ingvaldi Önnu Sigurðardóttur um kynslóðaskipti og nýliðun meðal bænda.

Fyrirspurnin hljóðar svo:

1. *Mun ríkisstjórnin grípa til frekari aðgerða til þess að auðvelda kynslóðaskipti á bújörðum í rekstri?*
2. *Mun ríkisstjórnin grípa til frekari aðgerða til þess að auðvelda nýliðun meðal bænda?*

Fyrirspurninni er svarað í einu lagi þótt horfa megi á spurningarnar með mismunandi nálgun. Í kynslóðaskiptum á bújörðum felst nýliðun og í nýliðun meðal bænda felast oftast kynslóðaskipti um leið þótt það sé ekki endilega takmarkað við sömu fjölskyldu.

Í stjórnarsáttmála ríkisstjórnarinnar kemur meðal annars fram: „Gripid verður til aðgerða til að efla nýsköpun í landbúnaði, auðvelda nýliðun og kynslóðaskipti“. Í landbúnaðarstefnu sem Alþingi samþykkti í 2023 kemur jafnframt fram: „Við ráðstöfun opinbers fjár eða við aðrar aðgerðir til að efla stoðir landbúnaðar verði sérstaklega hugað að því að auðvelda kynslóðaskipti og nýliðun.“

Beinn stuðningur stjórnvalda til nýliðunar í landbúnað er núna tæpar 150 millj. kr. á ári sem felst í fjárfestingarstyrkjum. Gildistími núverandi fyrirkomulags stuðningskerfis landbúnaðarins rennur út í árslok 2026 og vinna er hafin við að undirbúa það sem tekur við. Í apríl 2025 efndu atvinnuvegaráðherra og Bændasamtök Íslands til sameiginlegrar bænda-fundaferðar þar sem meðal annars var kallað eftir sjónarmiðum bænda um framtíðarfyrirkomulag stuðnings við landbúnað. Áhyggjur komu fram af stöðu nýliðunar og kynslóðaskipta í landbúnaði á mörgum fundanna. Í ljósi þess, gildandi landbúnaðarstefnu og áherslna ríkisstjórnarinnar er horft til þess að málefnið verði áberandi í áframhaldandi samtölum við bændur sem framundan eru á næstu mánuðum og við mótun stuðningskerfis til framtíðar. Á þessu stigi liggja þó ekki fyrir beinar tillögur að aðgerðum en unnið verður að mótun þeirra í samráði við hagsmunaaðila.